

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022 (HE 146/2021 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 1.11.2021.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- finanssineuvos Jukka Railavo, valtiovarainministeriö
- budjettineuvos Taina Eckstein, valtiovarainministeriö
- johtaja Mika Niemelä, työ- ja elinkeinoministeriö
- tutkimusjohtaja Tero Kuusi, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
- asiantuntija Terhi Heikkonen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtaja Matti Mannonen, Teknologiateollisuus ry
- pääekonomisti Ilkka Kaukoranta, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- arviointineuvoston jäsen, professori Seija Ilmakunnas, Talouspolitiikan arviointineuvosto
- johtaja Hannu Kemppainen, Innovaatiorahoituskeskus Business Finland
- pääekonomisti Jukka Appelqvist, Keskuskauppakamari

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Energiateollisuus ry
- Suomen Pankki
- Finnvera Oyj
- Motiva Oy
- Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
- Metsäteollisuus ry
- Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- Palkansaajien tutkimuslaitos
- Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT

Valiokunnan lausunto TaVL 43/2021 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Talouden toimintaympäristö. Talousarvio on laadittu olosuhteissa, joissa suotuisista näkymistä huolimatta koronapandemia varjostaa yhä talouden kehitystä ja pitää yllä epävarmuutta myös rahoitusjärjestelmän suhteen. Huolia kohdistuu erityisesti demografiasta kumpuavaan rakenteelliseen kestävyysvajeeseen työikäisen työllisen väestön vähentyessä suhteessa työvoiman ulkopuolella olevien määrään ja myös absoluuttisesti.

Talousvaliokunta on tässä lausunnossaan tarkastellut talousarvioesitystä oman toimialansa näkökulmasta ja keskittyen asiantuntijakuulemisessa erityisesti esiin nousseisiin teemoihin.

Myötäsykliisyys. On huomattava, että mitä pidempään matalien korkojen tilanne ja sen pitkäaikaisuutta koskevat odotukset säilyvät, sitä suuremmiksi talouksien haavoittuvuudet muodostuvat ilman niitä vähentäviä politiikkatoimia. Riski syntyy yhtäältä rahapolitiikan virittämisestä finanssipolitiikan mahdollistamiseksi ja toisaalta finanssipolitiikan virittämisestä rahoitusjärjestelmän häiriöiden välttämiseksi lyhyellä aikavälillä. Tarve julkisen talouden sopeuttamiselle on kasvanut velka-asteen kohottua ja alijäämäisyyden kasvettua.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty vastakkaisiakin käsityksiä siitä, onko vuoden 2022 talousarvion viritys oikeansuuntainen. On esitetty näkemyksiä, että talousarvioesitys on haitallisen myötäsyklinen, mutta myös käsityksiä, joiden mukaan ennenaikainen elvyttävän finanssipolitiikan lopettaminen olisi virhe, jolla olisi kielteisiä vaikutuksia taloudelliseen toimeliaisuuteen.

Talousvaliokunta toteaa, että julkisen talouden suuri alijäämä oli koronakriisin akuutin vaiheen aikana perusteltu. Ennusteiden mukaan vuodesta 2022 lähtien talous on kuitenkin sellaisessa tilassa, jossa se ei enää tarvitsisi merkittävää päätösperäistä finanssipoliittista tukea. Myötäsykliksen finanssipoliittisen elvytyksen vaikutukset tuotantoon ja työllisyyteen eivät ole suuria, ja seurauksena voi olla hintojen nousu julkisissa hankinnoissa ja kotimaisen kustannustason yleinen kallistuminen. Vaikka koronakriisistä ei näillä näkymin jää merkittävää pysyvää jälkeä bruttokansantuotteeseen, jättää se kuitenkin jälkeensä aiempaa suuremman julkisen velan. Talouden kasvuedellytyksiä ja julkista taloutta vahvistavia rakenteellisia uudistuksia tarvitaan koronakriisin jälkeen entistä enemmän. Väestön ikääntymisestä johtuva kestävyysvaje oli huomattava jo ennen koronakriisiä ja kriisin jälkeen vielä aiempaa syvempi, koska julkisen alijäämän ja velan lähtökohta on muuttunut aiempaa epäsuotuisammaksi.

Talousarvioesityksessä poiketaan valtiontalouden kehyksestä, jota jo kasvatettiin hallitusohjelmaan kirjatun poikkeusolojen mekanismin kautta vuosille 2021 ja 2022. Talousvaliokunta muistuttaa, että finanssipolitiikan säännöistä saatavien hyötyjen edellytys on, että sääntöjä noudatetaan johdonmukaisesti. Jos poikkeaminen muodostuu pääsäännöksi, järjestelmästä koituvat hyödyt menetetään.

Talousvaliokunta yhtyy asiantuntijakuulemisessa esitettyyn huoleen julkisessa taloudessa vallitsevasta pysyvästä rakenteellisesta alijäämästä ja siitä, että talousarviossa tai sen ohessa ei ole strategista suunnitelmaa julkisen talouden vahvistamiseksi kestävyystavoitteiden mukaiseksi. Ongelma on, että julkista taloutta tasapainottavien ja työllisyyttä kohentavien muutosten kanssa on

Valiokunnan lausunto TaVL 43/2021 vp

samanaikaisesti tehty toimia, joilla sekä työllisyys että julkinen talous heikkenevät, jolloin sinänsä oikeansuuntaisten toimien nettovaikutus pienenee. Talousvaliokunta pitää tärkeänä pyrkiä päätöksiin, jotka lisäävät työllisyyttä yrityksissä siten, että työllistyminen vahvistaa julkistaloutta.

Osaava työvoima ja TKI. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan merkittävä kasvun este tällä hetkellä on puutteet osaavan työvoiman saatavuudessa. Saatavuusongelma luo epävarmuutta myös investointisuunnitelmien toteutumiselle. Tämän valossa on tärkeää, että koulutusta on saatavilla eri puolilla maata. Talousvaliokunta pitää tervetulleena erityisasiantuntijoille ja kasvuyrittäjien oleskeluluvulle luotavaa joudutettua käsittelymenettelyä. Samoin päätös kansallisen D-viisumin laajentamisesta opiskelijoille ja tutkijoille sekä heidän perheenjäsenilleen helpottaa osaltaan sitä, että yritykset pystyisivät löytämään sellaista osaamista, jota kotimaassa ei ole tarjolla. Ulkomaisten osaajien saatavilla oloon vaikuttaa myös se, kuinka kansainväliset opiskelijat jäävät Suomeen työskentelemään opintojensa päätyttyä. Talousvaliokunta tähdentää, että Suomen kilpailukyky perustuu valtaosin korkeaan osaamiseen ja kykyyn lisätä toiminnan jalostusarvoa.

Talousvaliokunta tähdentää, että kasvua edistävät ennen kaikkea terveelle kilpailulle otollinen lainsäädäntöympäristö ja innovaatioiden käyttöönoton ja talouden rakennemuutosten esteiden poistaminen. Sikäli kuin nykytilan rakenteiden katsotaan olevan vanhentuneita tai epätarkoituksenmukaisia, niitä tulee muuttaa.

Talousvaliokunta pitää valitettavana, etteivät TKI-kannustimet ole toteutuneet talousarvioesityksessä ehdotettua laajemmassa muodossa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että lisävähennysoikeus olisi ollut tarpeen laajentaa koskemaan myös yrityksen sisäisiä TKI-kuluja.

Kestävä kasvu. Talousvaliokunta pitää tärkeinä investointeja teollisuuden jätevirtojen kiertoon, pilotointilaitoksiin ja sähköistämiseen uusiutuvan energian avulla. Suomella on erinomaiset edellytykset kasvattaa vientiä ja työllisyyttä näillä sektoreilla. Tähän liittyen EU:n elpymisrahasto tarjoaa väliaikaisen mahdollisuuden korjata kasvun ja uudistumisen kannusteita, joskin näyttää siltä, etteivät tuet pääse maksatusvaiheeseen suhdanteiden kannalta optimaalisella hetkellä. Talousvaliokunta huomauttaa, että elpymisrahaston olennainen piirre tukea vihreän siirtymän jouduttamista on kuitenkin suhdanteista riippumaton välttämättömyys. Suomen tulee tavoitella näitä tukia täysimääräisesti.

Energia. Energiaan kohdistuvien talouspolitiikan ratkaisujen tulee toimia johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti energiasektorin uusiutumista ja bio- ja kiertotalouden tavoitteita tukevasti. Energia- ja innovaatiotukien avulla voidaan vauhdittaa energiamurroksen kannalta keskeisten teknologioiden kehittämistä ja käyttöönottoa. Investointien tekemiseksi energiatoimiala tarvitsee pitkän aikavälin tietoa siitä, mihin suuntaan kannusteita ja sanktioita tullaan kehittämään. Talousarvion mukainen energia- ja innovaatiotukien kasvu, ennen kaikkea EU:n elpymisvälineen mahdollistamana, voi edesauttaa vähähiilisyystiekarttojen toimeenpanoa ja tavoitteiden saavuttamista. Talousvaliokunta tähdentää näiden alojen potentiaalia Suomen kasvun alustana ja pitää näihin satsaamista kaukokatseisena.

Valiokunnan lausunto TaVL 43/2021 vp

Valtion erityusrahoitus. Talousarvioesityksessä kohdennetaan yli 190 miljoonaa euroa Finnveran tappiokorvauksiin ja korkotukiin. Tämä on merkittävästi viime vuosien keskiarvoa (20—30 miljoonaa euroa vuosittain) suurempi, ja edelleen vielä enemmän kuin vuoden 2021 talousarviossa. Talousvaliokunta huomauttaa, että koronapandemian johdosta myönnetyt luottojen lyhennysvapaat voivat heikentää näkymää velallisten lainanhoitokykyyn. Myös koronatukitoimena annettu poikkeuslainsäädäntö voi toimia lyhennysvapaiden tavoin viivykkeenä taloudellisten vaikeuksien ilmenemiselle. Finnveran vastuiden kokonaismäärä on huomattavan suuri valtion budjetin ja vuotuisen verokertymän kokoon nähden.

Kokoavia huomioita. Julkisten palveluiden ylläpito edellyttää niiden rahoituksen varmistamista. Verokertymän turvaamiseksi tulee työn ja tekijöiden kohtaantoa parantaa: rakenteellisten uudistusten ohella työllisyysasteen nostaminen on keskeinen keino kestävyysvajeen korjaamiseksi. Tämä merkitsee työn vastaanottamisen helpottamista, kannustinloukkujen purkamista ja osaamisen vahvistamista työelämän tarpeiden mukaan. Toimet, joilla työmarkkinoiden ulkopuolella olevia henkilöitä saadaan aktiivisiksi yhteiskunnan toimijoiksi, ovat merkityksellisiä paitsi kansantalouden kantokyvyn myös laajemmin sosiaalisen hyvinvoinnin kannalta, millä on sekä välittömiä että välillisiä vaikutuksia julkisiin menoihin.

Talousvaliokunta korostaa yritysten investointien ja kasvuhaluuden olevan sidoksissa yleiseen toimintaympäristön säädösviitekehykseen — verojärjestelmä mukaan lukien — tuotannon-tekijöiden saatavuuteen ja kustannusten muodostumisen ennakoitavuuteen, jotka ovat merkittäviä tekijöitä myös Suomen houkuttelevuudessa potentiaalisena sijoitusten kohteena.

Suomen etu on olla mukana yhdentyvillä EU:n sisämarkkinoilla, joilla tavarat, palvelut, pääomat ja ihmiset liikkuvat rajojen yli mahdollisimman sujuvasti. EU:n ja sen yksittäisten jäsenvaltioiden kilpailuetu riippuu talouden uusiutumiskyvyn ohella keskeisesti myös siitä, kuinka tehokkaasti jäsenvaltioiden kansallisista lainsäädännöistä ja viranomaiskäytännöistä johtuvaa hallinnollista taakkaa ja maariskejä onnistutaan vähentämään. Kohonnut velka suhteessa BKT:hen ja lähimpiä verrokkimaitamme vaisummat kasvunäkymät johtavat todennäköisesti muita epäsuotuisampiin kehityssuuntiin keskipitkällä aikavälillä, mikä korostaa tarvetta kasvua ja työllisyyttä edistävälle sääntelylle ja niitä tukeville uudistuksille.

Komissio on todennut, että jäsenvaltioiden, joilla on korkea velkataso, olisi harjoitettava maltillista finanssipolitiikkaa säilyttäen samalla kansallisesti rahoitetut investoinnit ja käyttämällä RRF-tukia muiden korkealaatuisten investointihankkeiden rahoittamiseen. Alhaiset korot tarjoavat suotuisat rahoitusedellytykset tehdä toimia, jotka voivat vauhdittaa potentiaalista kasvua ja täten välttää lukkiutumista alhaiseen kasvuun ja korkean velkatason yhdistelmään. Komission mukaan jäsenvaltioiden on kiinnitettävä huomiota julkisen talouden koostumukseen sekä talousarvion tulo- että menopuolella ja asetettava etusijalle julkisen talouden rakenteelliset uudistukset, jotka edistävät julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä.

Vakaus- ja kasvusopimuksen yleinen poikkeuslauseke otettiin ensimmäistä kertaa käyttöön keväällä 2020, kun Euroopan komissio 20.3.2020 antoi tiedonannon sen aktivoinnista. Poikkeuslausekkeen mukaan finanssipoliittisten sääntöjen tavanomaisesta soveltamisesta voidaan poiketa tilapäisesti tilanteessa, jossa EU:ssa on vakava taloudellinen taantuma. Lausekkeen soveltaminen lakkaa vuoden 2023 alusta lukien. Tällä hetkellä on vielä avoinna se, minkälaisin menettelyin ja

Valiokunnan lausunto TaVL 43/2021 vp

minkämuotoiseen finanssipolitiikan koordinaatioon EU:ssa palataan tai siirrytään. Tulevan kehityksen voidaan joka tapauksessa arvioida riippuvan koronapandemian aiheuttaman epävarmuuden ja rajoitustoimien aaltoilun lisäksi maailmantalouden palautumisesta, yritysten ja kuluttajien luottamuksesta sekä oman taloutemme joustavuudesta mutta myös talouspolitiikan kyvystä ruokkia luottamusta. Suomen talouden elpyminen on vahvasti riippuvainen myös EU:n yhteisestä, jäsenmaiden toimeliaisuutta ylläpitävästä talouspolitiikasta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Talousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 29.10.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Sanni Grahn-Laasonen kok
varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Janne Sankelo kok
jäsen Hussein al-Tae sd
jäsen Tuula Väättäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller

Valiokunnan lausunto TaVL 43/2021 vp
Eriävä mielipide 1

Eriävä mielipide 1

Perustelut

Talousvaliokunnan lausunto heijastaa monia sellaisia käsityksiä, jotka perussuomalaiset jakavat. Myötäsyklinen finanssipolitiikka, tarpeeton irtaantuminen kehyksistä, väestön ikääntymisestä johtuva kestävyysvaje, julkisen talouden krooninen alijäämä, julkisen talouden kestävyysvarmistavan strategian puuttuminen, takaustappioiden ja niiden riskien kasvu sekä EU:n sisämarkkinoiden merkitys ovat kaikki asioita, joita perussuomalaiset pitävät talouspolitiikan näkökulmasta keskeisinä havaintoina. Oleellista on kuitenkin myös se, mikä lausunnosta puuttuu.

Toimintakustannukset — ilmastokunnianhimo maksaa

Hallituksen päätös ottaa Suomelle maailman kunnianhimoisin ilmastotavoite eli hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä ei tule onnistumaan ilman uhrauksia. Valittu ohjausmekaniikka eli korkean hiilipäästöpitoisuuden tuotteiden hintojen nostaminen ylemmäs verottamalla tarkoittaa väkisinkin liikenteen, lämmittämisen, rakentamisen, teollisuuden prosessien ja kaupan tuotteiden hintojen kohoamista. Korkeampien verojen ja lainanoton kautta saatujen varojen ohjaaminen erilaisiin vihreisiin hankkeisiin voi johtaa teknologisten kilpailuetulyöntiasemien syntymiseen ja siten luoda uusia yrityksiä tai jopa klustereita ja edistää vihreää siirtymää. Yhtäältä hinnankorotuksilla vahingoitamme kilpailukykyämme, ja on mahdollista, että verotuloja ja lainattuja rahoja ohjautuu myös kustannustehottomiin investointeihin ja suoranaisiin virheinvestointeihin. Kyse on korkean riskin strategiasta, jossa tulisi tarkastella kokonaistaloudellisia vaikutuksia huomattavasti perusteellisemmin.

Inhimillinen pääoma — kaikki maahanmuutto ei jää plussalle

Heikkenevän väestöllisen huoltosuhteen korjaaminen työperäisellä maahanmuutolla on houkutteleva ajatus. Aikuisiksi kasvaneiden ja koulutettujen ihmisten muuttaminen Suomeen säästäisi kasvattamiseen ja kouluttamiseen tavanomaisesti kuluvat rahat ja ajan, ja sekä työvoimapula, heikkenevä huoltosuhde että väestön supistuminen tulisivat kaikki kolme torjutuiksi. Valitettavasti sellaistaikin maahanmuuttoa, jolla on negatiivisia vaikutuksia kohdemaahan, on olemassa. Perussuomalaiset puhuvat haitallisesta maahanmuutosta, kun maahanmuutto johtaa taloudellisten ja sosiaalisten ongelmien kasvuun.

Halutessamme työperäistä, koulutettua maahanmuuttoa olisi tärkeää, että emme epähuomiossa houkuttelisi sellaista maahanmuuttoa, joka pahentaa taloudellisia ongelmiamme.

Toimintaympäristönä Euroopan unioni

EU on samanaikaisesti jäsenvaltioidensa muodostama yhteisö ja muutamien suurimpien jäsenvaltioidensa ohjaama suurvaltapoliittinen työkalu. Hallituksen tulisi havahtua siihen, että EU on askel askeleelta muuttumassa todelliseksi talousunioniksi. Liittovaltiokehitys tuo mukanaan tulonsiirtoja, yhteisvastuita, keskitettyä ylikansallista päätöksentekoa ja paineita yksimielisyysvaatimuksesta luopumiseen. Vähävelkaisena ja pienen painoarvon maana roolimme olisi taata ja

Valiokunnan lausunto TaVL 43/2021 vp
Eriävä mielipide 1

maksaa ylivelkaisten ja suuren painoarvon maiden kuluja. Mikäli haluamme huolehtia maamme kansainvälisestä kilpailukyvyistä, meidän on valvottava kansallista etuamme EU:ssa.

Teollisuuspolitiikka hakoteillä

Yllä olevat kolme tekijää ovat Suomeen investoivien ja Suomessa toimivien yritysten näkökulmasta ratkaisevan tärkeitä. Mikäli ilmastotoimilla ajamme itsemme muihin maihin nähden kalliiksi, mikäli inhimillisen pääomamme hyödyntäminen vaikeutuu ja mikäli toimintaympäristömme muuttuu vaikeasti ennakoitavaksi ja epäedulliseksi, yritykset eivät investoi, kotitaloudet ajautuvat ahtaalle ja ammattilaiset eivät halua jäädä maahan.

Nämä kolme asiaa ovat Suomen todellinen haaste, eivätkä mahdolliset poliittiset herkkyydet saa olla tekosyy jättää nämä haasteet ratkaisematta.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 29.10.2021

Minna Reijonen ps
Sakari Puisto ps

Valiokunnan lausunto TaVL 43/2021 vp
Eriävä mielipide 2

Eriävä mielipide 2

Perustelut

Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuus voidaan turvata vain kestävällä julkisen talouden hoidolla. Kokoomus on vakavasti huolissaan maamme velkaantumisesta ja työllisyyttä ja kasvua tukevien rakenteellisten uudistusten puuttumisesta.

Globaalia kasvua vauhdittaa tällä hetkellä keskuspankkien erittäin kevyt rahapolitiikka ja julkisten talouksien elvyttävä finanssipolitiikka. Suomen talouden kasvupotentiaali on edelleen matala ja työikäisen väestön supistuminen alkaa valtiovarainministeriön arvion mukaan vaikuttaa kasvuun negatiivisesti jo lähivuosina. Julkisen talouden velkasuhde on kasvanut lähes kymmenen prosenttiyksikköä, ja kasvu jatkuu kiihtyvänä koko ennustejakson ajan. Korkotaso on nyt matala, mutta nyt korkeaksi viety julkisen talouden velkasuhde muodostuu ongelmaksi tulevina vuosikymmeninä, ellei muutosta saada aikaan.

Kokoomuksen mielestä hallituksen tavoitetaso talouskasvun vauhdittamisessa ja julkisen talouden vakauttamisessa on liian matala. Hallitus ei tavoittele julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromista, vaan ainoastaan velkasuhteen tasaamista hetkellisesti. Tämä ei riitä julkisten palvelujen rahoituspohjan turvaamiseksi tulevaisuudessa. Hallituksen teot eivät vastaa edes alimitoitettuun tavoitetasoon. Talousarvioesityksessä tämä näkyy monin tavoin.

Suomessa kaikki puolueet ovat sitoutuneet nostamaan kansalliset tutkimus-, innovaatio- ja tuotekehityspanostukset (julkinen ja yksityinen rahoitus yhteenlaskettuina) neljään prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Hallituksen julkisen talouden kestävyystiekartan mukaan talouskasvun vauhdittaminen on keskeinen keino velkaantumisen taittamiseksi. Kasvupotentiaalin vahvistamisen tärkein keino ohjelman mukaan on TKI-panosten lisääminen. Talousarvioesityksessä panoksia lisätään, mutta vain määräaikaisesti ja pääasiassa EU:n elvytyspaketin rahoituksella.

Keskeinen haaste TKI-intensiteetissä on yksityisen sektorin kannustimien puute. Yksityiselle sektorille kohdistuvien kannustimien ja tukien, erityisesti verotuen, rooli on suhteessa läntisiin talouksiin erittäin matalalla tasolla. Hallituksen esityksessä on verokannustin, mutta siinä on kaksi keskeistä puutetta. Verokannustin suuntautuu ainoastaan yksityisen sektorin julkiselta sektorilta ostamiin hankkeisiin. Toinen tuen keskeinen ongelma on tuen määräaikaisuus. TKI-hankkeet kestävät vuosia, ja niiden tuloksia saadaan usein vasta vuosikymmenten jälkeen. Suomeen tarvitaan pysyvä ja laaja TKI-verokannustin.

Kokoomus huomauttaa, että vastuullisen taloudenpidon näkökulmasta tuudittautuminen odotuksia nopeampaan talouskasvuun olisi virhe. Tarvitaan vahvoja rakenteellisia uudistuksia, jotka vahvistavat kasvua ja työllisyyttä.

Hallituksen työllisyyspäätöksiä on toistuvasti siirretty. Hallitus ei ole lupauksista huolimatta päättänyt uusista keinoista, jotka ratkaisevalla tavalla vaikuttaisivat työllisyyteen julkista taloutta vahvistavalla tavalla. Hallituksella ei ole keinoja tai uskottavaa suunnitelmaa velkaantumisen taittamiseksi tai kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi.

Valiokunnan lausunto TaVL 43/2021 vp
Eriävä mielipide 2

Kokoomus kiinnittää erityistä huomiota menojen lisäämiseen keskellä lyhyttä nousukautta. Hallitus rikkoo vaalikauden menokehyksen 900 miljoonalla eurolla, mikä katetaan kokonaan velaksi. Asiantuntijapalautteessa kehysten rikkomista ja talouspolitiikan viritystä on kritisoitu laajasti. Kokoomus yhtyy tähän kritiikkiin. Talouspolitiikan viritys on myötäsyklistä, kun koronan jälkeinen lyhyt talouden kasvupyrähdys tulisi täysimääräisesti käyttää julkisen talouden vakauttamiseen. Kulutusmenoja lisätään nyt velaksi keskellä nousukautta.

Vastuullinen huolenpito hyvinvointiyhteiskunnan taloudellisesta perustasta tulisi koronaepidemian jälkeisessä ajassa yhdistää työllisyyttä ja kasvua vauhdittaviin vaikuttaviin rakenneuudistuksiin. TKI-panoksia tulee lisätä uralla, joka uskottavasti johtaa neljän prosentin bruttokansantuoteosuuteen. Kunnianhimoisesta ilmastopolitiikasta ei tule tinkiä, eikä sitä tule vaarantaa heikentämällä julkista taloutta.

Suomelta puuttuu Marinin hallituksen johdolla uskottava polku kohti kestävä julkista taloutta.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 29.10.2021

Janne Sankelo kok
Sanni Grahn-Laasonen kok